

DUMITRU SECELEANU – PIONIER AL MODERNIZĂRII AGRICULTURII ROMÂNEȘTI

Constantin COMAN

Profesor de istorie, grad didactic I, Colegiul Național Pedagogic „Spiru Haret” – Buzău, vicepreședinte al filialei Buzău a Societății de Științe Istorice din România.

Cercetări în domeniul istoriei contemporane a României, didacticii și metodicii predării istoriei.

Cărți publicate: *Economie și societate în Buzăul interbelic*, Buzău: Omega, 2008; coautor – *Sfântul Voievod Martir Constantin Brâncoveanu*, Arhiepiscopia Buzăului și Vrancei, 2014; *Seminarul Teologic Chesarie Episcopul din Buzău – Monografie*, Arhiepiscopia Buzăului și Vrancei, 2016; *Istoria Județului Buzău – auxiliar didactic pentru cursul de istorie locală*, Alpha MDN, 2021.

Dumitru Seceleanu – pionier al modernizării agriculturii românești

Rezumat. Dumitru Seceleanu provine dintr-o familie veche de români ardeleni din Săcele, județul Brașov, localitate care i-a dat și numele de familie. A urmat studiile la Brașov, apoi, în 1877, a fost voluntar în Escadronul 6 Călărași Buzău. După armată s-a căsătorit și a avut șase copii, pe care, din nefericire, îi pierde.

Dumitru Seceleanu, fiind unul dintre marii arendași ai Bărăganului, s-a străduit să practice o agricultură integrată, aplicând irigațiile și valorificând producția de cereale prin creșterea animalelor. A experimentat științific atât cultivarea unor noi soiuri de grâu, cât și ameliorarea unor noi rase de animale având mereu în vedere eficiența. A fost membru al Partidului Conservator, apropiat de Alexandru Marghiloman, iar aria preocupărilor sale antreprenoriale l-a îndreptat și spre cele specifice burgheziei – afaceri cu petrol, înființarea unei bănci și a stațiunii balneare de la Amara.

În perioada Marelui Război de Întregire Națională, în calitate de președinte al Uniunii Sindicatelor Agricole, a fost însărcinat de Regele Ferdinand cu misiunea de a convinge marii proprietari de necesitatea exproprierii în vederea împroprietăririi țăranilor și asigurării liniștii în țară. Astfel, a devenit un personaj legendar la Bărăganului.

Cuvinte cheie: plugărie, agricultură integrată, irigații, creșterea animalelor, afaceri, viziune managerială, conservator, mari proprietari, țărani, expropriere, împroprietărire.

Dumitru Seceleanu – Pioneer of the Modernization of Romanian Agriculture

Abstract. Dumitru Seceleanu comes from an old Transylvanian Romanian family from Săcele, Brașov county, the locality that also gave him his last name. He studied in Brașov, then, in 1877, he was a volunteer in the 6th Călărași Buzău Squadron. After the army, he got married and had six children, whom he unfortunately lost.

Dumitru Seceleanu, being one of the biggest tenants of Bărăganu, strove to practice an integrated agriculture, applying irrigation and capitalizing on grain production by raising animals. He scientifically experimented with both the cultivation of new varieties of wheat and the breeding of new breeds of animals, always with efficiency in mind. He was a member of the Conservative Party, close to Alexandru Marghiloman, and the area of his entrepreneurial concerns directed him towards those specific to the bourgeoisie – oil business, the establishment of a bank and the spa resort of Amara.

During the Great War of National Integration, as president of the Union of Agricultural Trade Unions, he was tasked by King Ferdinand with the mission of convincing the big owners of the necessity of expropriation in order to appropriate the peasants and ensure peace in the country. Thus, he became a legendary character in Bărăganului.

Keywords: ploughing, integrated agriculture, irrigation, animal husbandry, business, managerial vision, conservative, large landowners, peasants, expropriation, appropriation.

Provine dintr-o familie veche de români ardeleni harnici și patrioți din Săcele, județul Brașov. Străbunicul său, luptător în Revoluția de la 1848, fusese capturat de către armatele maghiare și dus împreună cu bunicul lui Alexandru Radovici (om politic, fost primar al municipiului Ploiești, între anii 1895–1899) la Pesta, unde „probabil au fost maltratați, ori executați, căci nu s-au mai întors la vetrele lor” [1, p. 1]. Evenimentele Revoluției de la 1848, din Transilvania l-au determinat pe bunicul său, crescător de oi, să se refugieze în Țara Românească, în zona de câmpie a Buzăului, pentru a-și scăpa familia de persecuțiile autorităților maghiare. Ca fiu al lui Neculai și Ștefana, aici, la Bobocu, s-a născut, pe 23 noiembrie 1857, Dumitru, urmaș demn al numelui de Seceleanu pe care familia sa și l-a luat ca amintire a localității lor de baștină și originii lor transilvănene pe care au păstrat-o mereu în suflet. Dovadă că, după ce a urmat primele două clase primare la Buzău, familia îl trimite să-și continue celelalte două clase la Săcele cu învățătorul Borca, care: „Plângea când ne vorbea despre istoria românilor.” [1, p. 6]. La Brașov a urmat încă trei clase reale după care, în 1875, revine la Buzău să-și ajute tatăl în numeroasele afaceri în care era implicat. Pe lângă creșterea unor mari turme de oi, Nicolae Seceleanu se ocupa și cu negoțul acestora, cumpărând și revânzând gelepilor turci din Constantinopol loturi de 5000-10000 de berbeci din care obținea importante beneficii; în ciuda faptului că nu era știutor de carte, „avea însă o memorie mare”, iar „afacerile lui se cifrau la câteva milioane” [1, p. 4]. Oile sale erau trimise și la Săcele unde avea o zahana (abator) în care le tăia, iar carnea era vândută în toată Transilvania. Ca afaceri secundare, deținea monopolul fabricării de cărămizi, având ateliere în șapte comune din județ, se ocupa cu transportul cerealelor în portul Brăilei și cu furnizarea de pietriș pentru șosele și terasamentul căii ferate Buzău-Galați ori cu vânzarea lăunii pentru fabricile de postav ale lui Eugen Alkaz de la Târgu Neamț și Buhuși. Principala afacere era agricultura practică pe marile întinderi ale Bărăganului prin arendarea unor moșii precum cea de la Stâlpu, Văleanca, Sărata-Mărgineni, Cioranca, Colțăneni ori moșia orașului Buzău [1, p. 4-5]

În 1877, Dumitru N. Seceleanu se înscrie ca voluntar și întreține cu banii proprii Escadronul 6 Călărași Buzău, fiind mândru de calul său: „de nu era altul mai frumos în cele șase regimente de cavalerie cu care am făcut manevra la 1890 la Țigănești-Prahova”. După armată, în 1888 se căsătorește cu domnișoara Mihailidis, dintr-o familie de aromâni; unchiul soției sale, Rieganesi, era arendașul moșiei Cilibia, din Buzău, și partener de afaceri cu tatăl său [1, p. 2]. Având propria familie, potrivit cutumelor, era timpul să se „așeze la casa lui”, așa că își începe dezvoltarea propriilor afaceri, independent de tatăl său, arendând o moșie de 4.000 de ha la Iazu, în Ialomița. De acum întreaga viață a acestui om devine un model de perseverență, ambiție, tenacitate, de luptă cu fatalitatea, fiind nevoit să o ia mereu de la capăt. Cum altfel poate fi caracterizat un om care suportă o dramă familială groaznică – pierderea a șase copii, și totuși găsește resursele psihice necesare să meargă înainte? Trei dintre ei au murit de mici, iar pe ceilalți trei a apucat să-i vadă mari și să speră că îi vor fi de ajutor și că nu a muncit în zadar o viață. Din nefericire, soarta este deosebit de crudă cu el – singura fată, trimisă la pension la Viena, moare de TBC la 17 ani. Băiatul cel mic abia luase bacalaureatul și urma să plece la Politehnica din Zurich, însă febra tifoidă i-l răpește în floarea vârstei. De aceeași boală îi piere și băiatul cel mare, la 26 de ani, după ce finalizase studiile universitare agricole la Paris și Londra, fiind marea speranță a tatălui că va practica o agricultură performantă, fundamentată pe știință de înalt nivel [1, p. 2-3]. O voință titanică îl determină să meargă mereu înainte dar, mai ales, experiența unei vieți de plugar, cum îi plăcea să-și spună, în luptă permanentă cu capriciile naturii, care putea să-i ofere belșug sau să-i ia toată recolta, așa cum i s-a întâmplat în 1896 ori în 1899, când a „pierdut toată averea din cauza secetei” [1, p. 47].

Țăranul începe fiecare an agricol toamna, când face arătura pentru anul următor, fără a avea certitudinea că munca sa va fi și răsplătită printr-o recoltă bogată. El este la „voia Domnului”, este un Sisif cu o speranță perpetuă că va primi și răsplata binemeritată a muncii sale. Pierderea celor doi băieți, din anul 1916

parcă nu a fost de ajuns pentru a suporta o durere așa de mare. La o așa nenorocire s-a adăugat și devastarea minunatei sale ferme de la Mărculești-Gară, din Ialomița, de către trupele ruse aflate în retragere după teribila înfrângere de la Turtucaia din toamna aceluși an: „retragerea armatelor rusești de la Călărași, spre Brăila și Slobozia, ne-au ars tot: magazii cu cereale, grajdul vitelor, locuințele oamenilor. Ne-au luat vitele ce au găsit acolo: ca vaci, boi, cai, aveam circa 200 de porci...” [1, p. 40].

O celebră expresie populară spune: „Să nu-i dea Dumnezeu omului cât poate să ducă!”. Lui Dumitru Seceleanu se pare că i-a dat din plin. Și totuși, nu a disperat, nu a intrat în depresie și nici nu a fost nevoit să facă terapie cu psihologi renumiți. Terapia sa a fost munca, continua speranță că truda sa nu este zadarnică, fiind încredințat că nepotul rămas de la băiatul cel mare – „singura mea mângâiere” – îi va continua strădaniile de o viață, întrucât „învață foarte bine și are aplecare tot la inginerie” [1, p. 3]. Tocmai de aceea a făcut de toate și le-a încercat pe toate, fiind un reprezentant exemplar al capitalismului în România modernă. Dumitru N. Seceleanu a fost unul dintre marii arendași ai Bărăganului, principala sa afacere, căreia îi spunea „plugărie”: „Deci, la 1875, m-am întors la Buzău, unde am început a mă ocupa cu plugăria la tatăl meu” [1, p. 6]. „Ca plugărie, în județul Ialomița, am ajuns să am în exploatare 7500 de pogoane pământ, din care lucram în regie 2000 de pogoane, iar restul îl dam în dijmă la țărani” [1, p. 9]. Fără studii agronomice înalte, poate a apucat câteva idei de tehnologie agrară de la fiul său cel mare, și având propriul ogor drept agronom, a avut permanență deschidere spre introducerea de noi practici agrare, considerând că agricultura performantă nu se poate face decât pe parcele mari, deoarece „în fâștoaca de 2-3 pogoane pentru grâu nu se prepară locul bine și nu se poate face ogor în condițiuni bune, să se spargă răzoarele în curmeziș și în lat” [1, p. 11-12]. Pentru a generaliza această practică a agriculturii pe sole mari și compacte pentru culturi separate, a mers în audiență chiar la ministrul agriculturii din 1918, marele moșier buzoian Constantin Garoflid, care „nu a vrut să asculte, deși i-am arătat că așa se face în alte

țări”. Este obsedat de adâncimea arăturii: „Domnii agronomi ar trebui să îndemne pe țărani să se întovărășească, să puie cel puțin 4 boi sau 4 cai la plug cu o brazdă și să are ogor la 20 cm cel puțin”, considerând că în agricultură „toată filozofia stă în arătură. Cu doi boi la plug sau doi călușei nu se face plugărie” [1, p. 10]. Încercă și selecționează diverse soiuri de grâu pentru a vedea care corespunde cel mai bine condițiilor pedoclimatice ale Bărăganului, oprindu-se la „grâul bălan, din Oltenia” [1, p. 7] și iarăși insistă „că țăranul cu 80% pământul fărâmițat, cu bucățile de 10 pogoane nu poate să cultive grâu, căci nu se face” deoarece „cu stricăciunea gândacilor (...) grâul trebuie pus în tarla mare” [1, p. 14].

Dacă adâncimea arăturii este secretul unor recolte sigure și bogate, fapt descoperit prin experiența sa de plugar, în schimb condiția obținerii unor recorduri de producție prin irigații era cunoscută încă din vremea Egiptului antic: „în toată viața mea nu m-am gândit că un pământ așa de fertil ca al nostru, cu soare așa de binefăcător ca al nostru, se ajunge ca de multe ori să nu avem ce mânca. Și atunci am vizitat: Belgia, Olanda, Franța, Anglia, Italia, până în Egiptul cu vechile irigații din timpul Faraonilor” [1, p. 39]. Inspirat de tehnologia agrară aplicată de englezi în Egipt, în care se îmbina vechea rețea de canale dezvoltată de egipteni încă din antichitate cu noile tehnologii de pompare a apei, Dumitru Seceleanu pune în practică acest model pentru amenajarea unui asemenea sistem de irigații și în Bărăgan, la ferma sa de la Mărculești: „am hotărât să fac un puț mare, de beton armat, cu diametrul de 2,5 m (...) până la adâncimea de 41 m (...) și acolo am dat de un strat de apă așa de puternic încât în 10 minute s-a ridicat la 22 m” [1, p. 34]. Alături de această fântână a construit și un bazin uriaș, cu o capacitate de 1000 de vagoane, „de ameliorat apa”, deoarece apa „cum se scoate din puț e rece și nu face bine plantațiilor”. Apa din puț o scotea cu ajutorul unei pompe „Delta” comandate în Germania, având un debit de 10 vagoane/oră, încât cu ajutorul acestui sistem putea să irige „200 pogoane loc grădină de zarzavat, pepiniera de pomi, precum și la alte culturi”, constatând că „e destul, ca de 5-6 ori, să uzi acest teren (...)

ca să poți avea o recoltă de 2-3 ori mai mult pe când câmpul e neirigat” [1, p. 35].

Viziunea sa privind agricultura nu este unilaterală, Dumitru Seceleanu se străduiește din plin să practice o agricultură integrată, încât chiar dacă marea cultură a cerealelor este domeniul principal, totuși nu uită de la ce a plecat – creșterea animalelor. În lipsa unor utilaje moderne, achiziția de pluguri cu abur și mașini agricole nu era posibilă „pe credit, ci numai pe bani gata” [1, p. 8], este nevoit să-și creeze o adevărată herghelie de cai de tracțiune. Pentru aceasta merge prin 1900 tocmai în Rusia, în ținutul Donului, unde, pe pășuni nesfârșite, „creșteau milioane de cai și sute de milioane de oi”. Aici a vizitat peste 20 de herghelii de unde a cumpărat 100 de iepe de prăsilă, 20 de cai de muncă și 150 de berbeci din rasa Merinos. Scopul său era acela de a ameliora aceste rase aduse din Rusia prin încrucișare cu altele. Astfel, iepele de pe Don au fost încrucișate cu cei șapte armăsari Pur-Sânge Englez, reușind să creeze o herghelie de peste 400 de cai căutați și de către ofițerii armatei, încât „Până și prințului Ferdinand, pe atunci, îi oferisem un produs, pentru prințul Carol (...) un cal iubit sub numele de San Jaques” [1, p. 22-23]. Dacă ameliorarea cailor i-a reușit astfel încât să-i minuneze și pe experții zootehniști din Transilvania veniți să-i vadă herghelia de la Mărculești, în schimb din încrucișarea oilor Merinos cu Țigaia românească nu a reușit să obțină rezultate, ci dimpotrivă doar pagube, mieii rezultați fiind „foarte debili și fără îmbrăcăminte (lână n.a.) mureau cu sutele la cel mai mic frig” așa că „m-am întors înapoi la Țigaia noastră pură care e mult mai rezistentă”, din care creștea înainte de Primul Război Mondial peste 16000 de capete. [1, p. 24] Știe că numai din prețul cerealelor nu poate scoate profit decât dacă acestea sunt procesate prin zootehnie astfel încât produsul finit: carne, lapte, ouă etc. să aibă un preț avantajos. Face adevărate experimente pentru a îmbunătăți producția de lapte a vacilor din Ialomița prin încrucișare cu tauri din Franța și Elveția, din rasele Algau, Schwitz, Simenthal, Pinzgau, obținând însă slabe rezultate. Tenace, reușește să aclimatizeze în Ialomița vacile din rasa moldovenească, adu-

când 600 de capete din tamazlăcurile vechiului partener de afaceri al tatălui său, Eugen Alcaz, de la Târgu Neamț, fiind deosebit de încântat de rezultatele obținute. Este dezamăgit că Ministerul Agriculturii nu încurajează mai mult creșterea acestei rase românești [1, p. 25]. Prin colaborare cu dr. Vlad Cârnu-Munteanu, de la Școala de Agricultură de la Herăstrău, aduce și vaci englezești din rasa Jersey care nu i se par mai grozave decât cele moldovenești. Deosebit de mândru era și de ferma sa de porci din rasa Mangalița, deosebit de productivă, din care creștea peste 1500 de capete, și care avusese cinstea să fie vizitată și de Majestatea Sa Regele Carol I, la expoziția din 1904 [1, p. 27].

Practicarea unei agriculturi performante presupunea investiții în toate domeniile acestora, așa că Dumitru Seceleanu devine un pionier al pomiculturii în județul Ialomița, unde vechii agricultori „mă făceau nebun, că în Ialomița nu se fac fructe”, înființând o livadă de 100 de pogoane „ce au produs foarte bine, cantități mari și fructe zemoase”, încât vecinii au început „să mă imite” [1, p. 13]. Valorificarea fructelor este atent urmărită, astfel ca cele mai frumoase să fie vândute direct sau uscate, devenind poame, iar celelalte să fie procesate în marmeladă, compoturi ori rachiu. Dezvoltarea unei mici industrii de valorificare a produselor agricole, numită „casnică” de către Dumitru Seceleanu, a fost o altă direcție inovativă pentru acele timpuri în ceea ce privește dezvoltarea unei agriculturi competitive și eficiente.

Anvergura afacerilor inițiate și dezvoltate este grandioasă și ne arată că poseda un simț antreprenorial excepțional, ca un adevărat magician care poate scoate bani din aproape orice, asemenea miticului rege Midas, a cărui atingere transforma totul în aur. Folosind un termen modern, s-a dovedit un adevărat manager, care, deși conservator convins, în special datorită legăturilor sale cu pământul, cu tradițiile și țărănul pe care l-a respectat și apreciat, avea viziune și comportament economic de tip liberal. Crește peste 2000 de păsări pe an vânzându-le pe bani buni la Restaurantul „Cina” și la Hotelul „Athenee Palace”, în București, dar și la flota comercială din Constanța [1, p. 30]; înființează o

podgorie de 120 de pogoane de vie căreia îi alătură vaste terenuri însămnate cu plante pentru nutreț: sparceță, lucernă, trifoi, câte 30-40 pogoane din fiecare. Aceste vaste câmpuri cultivate deveneau o atracție irezistibilă în momentul înfloririi pentru albinele stupinei alcătuite din cei peste 300 de stupi ai fermei sale, îndeplinind astfel un dublu rol – hrăneau nu numai vitele cu nutrețul obținut și bucurau zilele de sărbătoare cu vinul produs, ci produceau și miere. Desigur, producția de miere se obținea și de pe câmpurile cultivate cu floarea-soarelui și din salcâmii, copacii și florile vastului parc al domeniului de la Mărculești, cu suprafață de 5 ha [1, p. 30-31].

„O afacere nebăgată în seamă, dar foarte rentabilă” a fost creșterea „gândacilor de mătase” pentru care a adus duzi dintr-un soi din Italia, care au fost plantați de-a lungul drumurilor și la ferma de păsări, îndeplinind și aceștia un dublu rol – producția de frunze pentru viermii de mătase, iar dudușele – pentru păsări. Producția de gogoși de mătase era deosebit de mare în condițiile în care a înființat chiar și o țesătorie pentru a produce pânză de mătase. De fapt, țesătoria a fost destinată inițial producției de covoare de lână obținute de la cele 16.000 de oi pe care le creștea. La țesătorie lucrau 60 de fete ale țăranilor din împrejurimi, conduse de către „trei maestre lucrătoare diplomate” [1, p. 32-33]. Este nemulțumit că autoritățile nu vin în sprijinul agricultorilor, mari sau mici, Camerele Agricole nou înființate fiind pline de „agronomi care nu fac nimic”, ei trebuind „să comaseze parcelele” [1, p. 13] pentru a practica o agricultură intensivă și performantă. Nu este ascultat nici de către ministrul agriculturii, Constantin Garoflid, căruia îi propune revenirea la vechiul Consiliu Consultativ al Agricultorilor: „În vechime a existat la noi un consiliu de 36 de mari agricultori, onorifici, când era nevoie de un proiect de lege, de un regulament, de vreo cercetare (...) acest Comitet își da cu părerea din viața practică” [1, p. 12] și a cărui expertiză nu mai este luată în seamă. Lipsa de reacție a autorităților l-a determinat să-și dezvolte propriile inițiative – dacă specialiștii nu sunt ascultați, atunci nu-i rămâne decât să creeze el specialiști! Și atunci înființează o Școală de Agricultură la Mărculești, deoarece: „eu, care am trăit

în mijlocul țăranilor vreo 55 de ani, în calitate de agricultor, am constatat că țăranul nostru este foarte deștept și foarte cuminte, dar îi lipsește o mică cultură pentru a deveni om desăvârșit (...). Țăranului nostru i s-au adus învinuiri nedrepte, că e bețiv – nu e adevărat! Am voiajat în multe locuri: în Anglita, Germania, Ungaria și, nu mai vorbesc, de Rusia, acolo se văd adevărații bețivi” [1, p. 65-66]. Convins fiind că țăranul român merită să muncească mai puțin, dar chibzuit, și să agonisească mai mult pentru a trăi mai bine, cheltuiește 12 milioane pentru construcția localului școlii, amplasat în mijlocul unei „mari grădini cu pomi fructiferi”. Concepția localului și a școlii este una absolut modernă – săli de clasă și dormitoare mari, luminate, aerisite, laboratoare, ateliere, un hol multifuncțional, care putea servi și de sală de teatru și de cinema, ateliere și teren de practică agricolă, astfel încât profesorii și elevii să își poată desfășura în mod eficient și plăcut cursurile și activitățile. Ridicarea țăranului din pulberea pământului prin educație este un crez care îl concretizează nu doar prin înființarea Școlii de Agricultură de la Mărculești, ci și prin întreținerea studiilor a 10 fii de țărani, dintre care unul a ajuns chiar profesor universitar. Opera sa filantropică se revarsă îndeosebi la finalul Primului Război Mondial, când se oferă să crească 200 de orfani de război [1, p. 68].

Deși a fost membru al Partidului Conservator, apropiat de Lascăr Catargiu și, mai ales, de Alexandru Marghiloman, care l-a ajutat financiar să iasă din impasul slabei recolte din 1896 [1, p. 47], totuși aria preocupărilor sale antreprenoriale l-a îndreptat și spre cele specifice burgheziei – afaceri cu petrol, înființarea unei bănci și a stațiunii balneare de la Amara. În 1899 a fost o teribilă secetă care i-a compromis recolta, încât și-a dat seama că trebuie să-și diversifice afacerile și așa a intrat în afacerea cu petrol: „La început am făcut un puț, apoi o sondă cu un capital de 100.000 de lei. După aceasta am mărit această exploatare, încetul cu încetul, până am ajuns la 30 de sonde cu 300 de lucrători pe schele”. Lipsa de capital și, mai ales, de cunoștințe tehnice, după cum mărturisește cu sinceritate, l-a determinat să-și vândă „această exploatare d-lui Margulis din Bruxelles (...) cu câștig” [1, p. 57-58].

Înființarea stațiunii balneare de la Amara a venit dintr-un motiv medical – în 1910 îi paralizază mâna dreaptă „din cauza unui reumatism” și, la recomandarea unor distinși medici bucureșteni, începe acasă împachetări cu nămol din (acum) celebrul lac de lângă Slobozia. După tratamentul urmat, „în timp de 30-40 de zile m-am făcut sănătos, atunci m-am hotărât și am făcut pe malul lacului Amara o instalație de Băi”. A construit barăci, cabine, corturi și instalații de baie, încălzind apa cu ajutorul unui motor cu abur adus de la o mașină de treierat, făcând așa ca de minunatele efecte terapeutice să beneficieze mulțimi de oameni, timp de 15 ani, în schimbul doar al unui leu de baie. Face o temeinică analiză chimică a nămolului și a apei cu ajutorul dr. Aurel Babeș, fiind hotărât să investească pentru dezvoltarea acestei baze de tratament și să o facă asemenea celei de la Monteoru, unde marele om de afaceri buzoian, Grigore Constantinescu Monteoru, reușise să construiască cu adevărat o stațiune balneară cu hoteluri, cazinou, bazine etc. Nu găsește sprijin la Ministerul Agriculturii pentru a cumpăra terenurile din jurul lacului, până atunci fuseseră doar arendate, și, dezamăgit, își demontează toate instalațiile și le duce la moșia sa de la Mărculești, renunțând la această afacere [1, p. 59-64].

Spiritul său managerial, hotărât și meticulos, se evidențiază cu atât mai mult în 1894, când pune bazele primului Sindicat Agricol din țară, mai întâi în Ialomița, apoi în Călărași, Brăila, Constanța, Argeș, Teleorman, cu scopul de a obține credite la dobânzi reduse pentru agricultorii mari și mici. Eficiența organizării comune s-a văzut cel mai bine în 1899, când în urma secetei, care a produs mari pagube agricultorilor, sindicatul a obținut un moratoriu la plata creditelor către „stat și Eforie”, ba chiar au obținut credite noi, scadente la trei ani [1, p. 48-53]. Numai că agricultorii nu au fost mereu uniți, ba chiar au fost divizați prin intervenția liberalilor care credeau că Sindicatul Agricol vor fi împotriva lor, asemenea „cetelor de voinici din Transilvania”, încât atunci când veneau anii cu recolte bune, uitau de sindicat. Așa că, prin 1907, Dumitru Seceleanu reînființează al treilea Sindicat Agricol „tot datorită câtorva ani răi” de

recolte care i-au obligat să se reorganizeze. Tot atunci, a reușit și înființarea primei Bănci pe lângă Sindicatul Agricol din Ialomița, „pentru a avea înlesnire de capital în exploatarea agricole ale proprietarilor mari și mici” [1, p. 54]. Cu acest prilej s-a reușit și constituirea prin lege a Uniunii Sindicatelor Agricole din România, al cărui președinte a devenit Dumitru Seceleanu.

În schimb, afacerile băncii au mers rău, fiind sabotată de adversarii săi politici liberali, „fiindcă la noi se face politică multă” și falimentată de frații Maltezeanu, provocându-i, prin 1927, o mare pagubă întregii sale averi [1, p. 56]. Solidaritatea sa cu gruparea conservatoare condusă de către Alexandru Marghiloman i-a atras și serioase probleme în afaceri, datorită obstrucțiilor și relei credințe a rivalilor liberali, iar cazul Băncii Agricole din Ialomița nu este singular.

Anul 1916, când țara intra în marele conflict mondial, i-a fost deosebit de nefast pe toate planurile lui Dumitru Seceleanu. Este anul în care suportă durerea groaznică a pierderii celor doi băieți în floarea vârstei, când ferma de la Mărculești îi este devastată de trupele ruse aflate în retragere și, apoi, de rechizițiile turcilor și bulgarilor – 1000 de vagoane de cereale distruse, 1500 de vaci și 650 de boi de jug, și bombardată de germani cu zeppelinul: „În timpul războiului mi s-a luat tot sau s-a rechiziționat” [1, p. 36-41]. Pentru ca dezastrul să fie complet, în același an, datorită unui conflict cu ministrul liberal de finanțe, Ion Costinescu, pierde și 8.000 de oi pe motiv că nu a obținut la timp un permis de pășunat în zona de război, la Sinaia, aflată lângă frontul cu Austro-Ungaria. Acuzat de contrabandă și colaborare cu inamicul, i se confiscă cele 8.000 de oi [1, p. 71-72].

În timpul războiului, rămâne alături de Alexandru Marghiloman, ca mai toți conservatorii, în teritoriul ocupat „spre a scăpa de inamic și a înlesni traiul populației”. Lucrează în Comisia de Aprovizionare alături de George Știrbey, Grigore Cantacuzino și Paul Teodoru, în calitate de președinte al Uniunii Sindicatelor Agricole „și am luptat mult cu ocupația inamică în ceea ce privește alimentele” [1, p. 41-42]. Amintește din acea cruntă perioadă un episod de eroism feminin în persoana doamnei

Alexandrina Cantacuzino, care, în calitate de președintă a unui cămin de copii orfani din București, a fost somată să evacueze clădirea în care se afla căminul. Cu deosebit curaj, doamna Cantacuzino a plecat cu copiii în marș pe Calea Victoriei și a călcat în picioare fotografiile mareșalului Mackenzen, care se vindeau în fața Cofetăriei „Capșa”. A fost imediat arestată și închisă la mănăstirea Căldărușani de către autoritățile germane de ocupație, fiind totuși eliberată la intervenția liderilor conservatori: Alexandru Marghiloman și Petre Carp [1, p. 44].

Perioada Marelui Război de Întregire Națională reprezintă, de altfel, cea mai însemnată parte a memoriilor acestui pionier al modernizării agriculturii românești. Implicat nu numai în afaceri, ci și în marea politică a timpului, ia parte la principalele evenimente ale anului 1918, alături de marele nostru buzoian, Alexandru Marghiloman, care și-a asumat guvernarea României într-unul dintre cele mai dificile momente ale istoriei sale: perioada 5/18 martie – 24 octombrie/6 noiembrie 1918. Ales senator în Parlamentul de la Iași, este chemat „prin domnul Alexandru Marghiloman” de către Regele Ferdinand Întregitorul, care „m-a rugat în calitatea mea de președinte al Uniunii Sindicatelor Agricole, să le vorbesc și să-i rog să primească exproprierea, fără vorbe, fără scandal, fără revoluție” pe marii proprietari ai țării [1, p. 46]. Regele, conștient că fără o motivare deosebit de puternică nu ar fi reușit să producă acel elan eroic care a strălucit prin jertfa zecilor de mii de soldați – țărani în marile bătălii de la Mărăști, Mărășești și Oituz, ținuse un celebru discurs la Răcăciuni, pe 23 martie 1917, în fața armatei de țărani, în care a promis că vor primi atât de mult dorita răsplată – Pământ: „Ostași, vouă, fiilor de țărani, care ați apărat cu brațul și cu pieptul vostru pământul unde v-ați născut, unde ați crescut, vă spun eu, regele vostru, că pe lângă răsplata cea mare a izbânzii care vă asigură fiecăruia recunoștința neamului întreg, ați câștigat totodată dreptul la a stăpâni într-o măsură mai largă pământul pentru care v-ați luptat. Vi se va da pământ! Eu, regele vostru, voi fi întâiul a da pildă, vi se va da și o largă participare la treburile statului” [2, p. 283].

Acum Regele trebuia să-și țină cuvântul, altfel țara putea fi cuprinsă de revoluție prin contagiune după exemplul Rusiei bolșevizate. Misiunea lui Dumitru Secoleanu a fost deosebit de dificilă, tocmai de aceea convocarea marilor agricultori a făcut-o într-un moment deosebit de solemn – 10 mai, Ziua Națională în acele vremuri. A reușit să-i convingă aproape pe toți moșierii că „situația e de așa natură că noi, marii proprietari să dăm pământul și să se facă împroprietărirea țăranilor” în condițiile în care țăranii, la rândul lor, își dăduseră sângele pentru Întregirea Țării. Și-a asumat, după exemplul Premierului Alexandru Marghiloman, această jertfă care avea scopul salvării Dinastiei și Țării, dar care ducea la dispariția clasei sale social-politice – moșierimea. A fost practic o sinucidere politică colectivă a clasei moșierești pentru salvarea Națiunii, pe care Dumitru Secoleanu o înfățișează modest, asemenea înțelepciunii țăranimii de excepție din rândul căreia provenea: „așa că și ca mare proprietar am contribuit în liniște la exproprierea marii proprietăți și la împământuirea țăranului. Cu puțin am contribuit și eu la ridicarea stării sociale a țăranului român prin sfat și prin fapt. Prin sfat am îndemnat pe marii proprietari a ceda în liniște, iar prin fapt am oferit eu singur, ca exemplu, că am oferit moșia mea de câteva mii de pogoane spre expropriere”.

Dumitru Secoleanu este un personaj legendar al Bărăganului, al pământului pe care l-a înțeles, rostogolindu-l în brazde adânci ca să-i dea roade mănoase. A fost îngropat sub glia, pe care atât de mult a iubit-o, pe 11 mai 1932, la vârsta de 75 de ani. Va rămâne un exemplu al îndrăznelii de a promova noul, al ambiției, perseverenței și tenacității de a dovedi că viața merită trăită din plin, deși te lovește nemilos, pentru a-ți ajuta semenii și pentru a lăsa o urmă a trecerii tale pe acest pământ.

Referințe bibliografice:

1. Muzeul Agriculturii din România-Slobozia, *Dumitru N. Secoleanu – Documente inedite*, Ediție îngrijită de Răzvan Ciucă și Viorica Croitoru Capbun. București: Editura Orient-Occident, 1997.
2. Constantiniu, Florin. *O istorie sinceră a poporului român*. București: Univers Enciclopedic, 1997.